

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р арх. Асен [REDACTED] Писарски,
от Университет по архитектура, строителство и геодезия

член на Научно жури, назначено със заповед № РД-00011/07.01.2022 г. на Ректора на ВСУ „Любен Каравелов“ за провеждане на процедура по защита на дисертация за придобиване на научната и образователна степен „доктор“ по професионално направление 5.7. „Архитектура, строителство и геодезия“, научна специалност „Архитектура на сградите, съоръжения, конструкции и детайли“ с кандидат арх. Климент [REDACTED] Радоев, докторант в редовна форма на обучение с представен дисертационен труд „Методика за проучване и изследване на традиционна жилищна архитектура по света“.

Представеният от арх. Радоев дисертационен труд състои се от изложение в три глави (305 стр.), две приложения (карти – 25 стр. и дефиниции на използвани в труда понятия – 7 стр.), фигури – 123 бр., от които 41 авторски, 50 авторски таблици, библиография с 515 електронни и печатни източника, списък с публикациите на автора по темата - 4 бр. (2 самостоятелни на български език и 2 в съавторство на английски език).

1. Актуалност и значимост на изследвания проблем.

В първите десетилетия на XXI век се наблюдава засилване на интереса към темата за традиционните народни методи на строителство в контекста на устойчивата архитектура и възстановяване на връзката с природата. Важно място в тази тематика заемат традиционните народни къщи по света, плод на многовековна естествена еволюция. Съхранението и използването на това ценно знание за архитектурата на традиционните къщи безспорно е важна задача, а реалната опасност от загубата му я прави особено актуална. За да бъде съхранено, допълвано и използвано това знание е необходимо неговото организиране в единна класификационна система.

2. Актуалност и обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд.

Анализът на съществуващите литературни и интернет източници, проведен от автора установява, че не съществуват единни критерии или утвърдена система за изследване на традиционни къщи или конкретни техни архитектурни характеристики и предпоставки за тяхното създаване.

Основна цел на дисертационния труд е изработване на научно-теоретична методика за събиране, съпоставяне и анализиране на информация за традиционни къщи по света в систематизиран вид и на тази основа събиране и систематизиране на информация за тях и създаване на класификация и номенклатура,

Логично са формулирани **основните задачи**, чието последователно изпълнение би довело до реализиране на поставената цел:

- Събиране на комплексна информация за архитектурата на традиционните къщи.
- Определяне на общи предпоставки за съществуването на тип традиционна къща и общи архитектурни характеристики, представляващи нейната същност.
- Изследване на значимите връзки между предпоставки и характеристики и степенуването им по важност.
- Създаване на система от знания - теоретичен модел на методиката за изследване на традиционни къщи.
- Създаване на матричен шаблон за изследване на традиционните къщи и матрица за систематизиране на знанието за тях.
- Определяне на типове и видове къщи по определени белези и на правила за създаване на номенклатура на традиционните къщи

3. Степен на познаване на състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния материал.

Списъкът на цитираните литературни източници е внушителен - 515 електронни и печатни източника. Тематичната им насоченост е в обхвата на изследването и показва базиране на дисертационния труд на широка теоретична основа.

Проведеният в изследването критичен анализ на източниците демонстрира задълбочено познаване и позволява формулиране на мястото на труда в съответствие с поставените цели.

В текста на труда коректно са цитирани и интерпретирани използваните теоретични постановки и примери.

4. Съответствие на избраната методология и методика на изследване и поставената цел и задачи на изследването с постигнатите приноси.

Приложените научни методи - анализ и синтез, сравнение и обобщение - формират подходящ за изследването комплексен подход.

Традиционната къща се разглежда като продукт на еволюцията, подобно на живите организми и това е основание за прилагане на принципно подобна таксономична класификационна система. По аналогия с биологичния свят се изясняват идеите за „ранг“, „категория“, „вид“, „тип“ и се дефинират термините „архитектурно семейство“, „архитектурен тип“, „архитектурен вид“ и „архитектурна разновидност“. Въведена е система за именуване на всички елементи и категории в таксономията, а чрез въвеждане на номенклатура, тя става използвана за практическа употреба.

5. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Основният теоретичен принос в труда е създадената методика за събиране на данни и класифицирането им в матрица.

Създадена е таксономична система за класифициране и организация на традиционните къщи по света, както и на система за именуване и номенклатура, предоставящи възможности за изследване на техническите характеристики на традиционните къщи с цел практическо приложение на знанията.

Части от труда, които имат характера на приноси, са сборникът, събиращ на едно място данни за традиционните къщи, предпоставките, които са ги създали и техните характеристики, както и световната карта с традиционните къщи по света, тяхното райониране и произход. Създадена е възможност за картографиране на различните рангове традиционни къщи.

6. Значимост на приносите за науката и практиката и възможност за внедряване.

Особено важни са изводите от еволюционните процеси, създали една традиционна къща, отнесени към съвременните изисквания за енергоефективност и природосъобразност. Трудът предоставя възможност за използването на традиционната къща в определен район за достоверен източник на информация при създаването на нормативна база за

природосъобразно строителство за района. Прилагането на природосъобразни решения означава съобразяване с наличните суровини и ресурси, правилно отношение към средата и създаване на продукт, приемлив за обществеността.

Като насоки за бъдещи изследвания са формулирани онлайн продукти, разгръщащи възможностите на създадената методика:

- Създаване на „онлайн— система за еднозначно и систематизирано събиране на информация за традиционните къщи.

- Създаване на пълни „онлайн— карти с районите на разпространение и съществуване на семейства, типове и видове.

7. Преценка на публикациите по дисертационния труд

По темата на дисертационния труд авторът има 4 публикации, от които 2 на английски език в съавторство и 2 самостоятелни на български език, участие в 2 научни конференции, 4 публични лекции в чуждестранни университети.

8. Отражение в научния свят- използване и цитиране от други автори, отзиви в научния печат и др.

Не са представени данни и такива не са известни на рецензента за цитиране и отзиви в научния печат на резултати от дисертационния труд и свързаните с него публикации.

9. Мнения, препоръки и бележки.

Бих препоръчал на арх. Радоев да изпълни изказаното намерение за създаване на „Онлайн енциклопедия на традиционните къщи по света“, с което да инициира интерактивното допълване, актуализиране и използване на систематизираните знания в тази област.

Заклучение

Предвид изложеното по-горе, считам, че представеният труд „Методика за проучване и изследване на традиционна жилищна архитектура по света“ притежава необходимите качества на докторска дисертация и предлагам на уважаемото научно жури на неговия автор арх. Климент Стефанов Радоев да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“.

Февруари, 2022 г.

Проф. д-р арх. Асен Писарски